

Eenzaamheid

Het zijn waarschijnlijk de twee meest geciteerde zinnestukjes uit de toespraak van de koning op vrijdag 20 maart: 'Het coronavirus kunnen wij niet stoppen. Het eenzaamheidsvirus wel!'

De vraag is intussen of die zinnestukjes wel helemaal kloppen. Want is, met het grootste respect, het eerste niet al te pessimistisch? En het tweede daartegenover niet juist veel te optimistisch?

Want toegegeven: er zijn zeker veel soorten en vormen van eenzaamheid. En er zijn erbij die inderdád met een béetje aandacht prima te verhelpen zijn.

En dus daar kunnen en moeten we nu ook echt werk van maken. Dat staat natuurlijk als een huis. Maar zit de ergste eenzaamheid niet veel en veel dieper?

Tekenend daarvoor is nota bene het boek dat koningin Wilhelmina uitgaf in 1959. Dat zou je gerust een 'boodschap van bemoediging, met autobiografische elementen' kunnen noemen.

En vooral de *titel* gaf me later veel te denken: ‘Eenzaam maar niet alleen’. Want jong als ik was, dacht ik: moet dat niet andersom zijn: ‘Alleen maar niet eenzaam?’

Maar veel later begreep ik het pas. Dat de ergste eenzaamheid vanbinnen zit, zeg maar in je ziel. En dat daarom anderen dat ook helemaal niet kunnen zien, en dus nog minder kunnen oplossen.

Want het gaat niet over met wat meer contact. Integendeel, juist in gezelschap is echte eenzaamheid vaak nog des te pijnlijker.

Reden waarom - wie werkelijk eenzaam is - vaak het liefste nog maar alléén is, en daardoor zijn eenzaamheid alleen nog maar versterkt, waardoor gevolg oorzaak wordt en oorzaak weer gevolg.

En juist dáárom wilde ik, als 17-jarige werkzaam in de psychiatrie, welbewust dominee worden: omdat ik in mensenlevens dieptes zag, ja zeg maar gerust afgronden, die alleen God zou kunnen bereiken.

En hoe het werkt, heb ik nog altijd niet in de gaten. Maar dat het werkt, heb ik vaak genoeg met eigen ogen mogen

zien. Dat God mensen een innerlijke grond van vertrouwen bezorgt. Ik zeg het nu maar even in mijn eigen woorden. Maar wat ik bedoel, tref je ook in de bijbel aan. Bijvoorbeeld in Psalm 116, een lied dat verslag doet van een hele worsteling.

Maar de kern zit meteen al in vers 1, zeker ook in de prachtige berijming van Muus Jacobse, pseudoniem van de indertijd bekende hoogleraar Nederlandse Taal- en Letterkunde, Klaas Hanzen Heeroma. Ik citeer:

*God heb ik lief, want die getrouwe Heer
nam, toen ik riep, met toegenegen oren
mijn woorden aan. Hij zal mij blijven horen
en levenslang ben ik niet eenzaam meer.*

Dus weet in je eenzaamheid, je wanhoop, in de holle leegte van je ziel: er is iemand die mij hoort. Iemand tegen wie je in je innerlijk kunt praten. Iemand die in de stilte ook spreekt tegen *jou*.

Die je naam kent. Die je hart kan lezen. Iemand bij wie al je geheimen veilig zijn. Die je zijn liefde schenkt.

Beantwoord die liefde. En je gáát het een keer merken, dat je eenzaamheid verdwijnt.